

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Praefatio de Virginibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

BERNARDINI SCARDONI
PATAVINI PRESBYTERI
DE CASTITATE.

P R Æ F A T I O.

AVDATVR Catonis illius, qui censorius uocabatur, præclara per uulgataq; sententia, præstantium uirorum nõ minus ocii q̄ negocii rationem extare oportere. Quod quidem uerbum & si semper magnificum, atq; præclarum duxerim, utpote clarissimo, atque præstantissimi uiri: illud tamen & reuerentia, & obseruantia profecto maiori semper apud me fuit: quod non ab homine tantum sapientissimo, uerum etiam ab ipso Deo in eandem ferme sententiam dictum est, & traditum sacrosanto Euangelio. Non uiris scilicet præstantibus solum, & de ocio tantummodo & negotio (ut ille dicebat) sed cunctis mortalibus, & de Matth. 12 omni etiam ocioso uerbo summo illi iudici deo exactissimam reddendam esse aliquando rationem. Proinde quum mihi procul ab omnibus molestiis, & ab omni tumultu ciuitatis ab esse contigerit, atque paucis contento in suburbano secessu tranquillissimo, simulque honestissimo ocio posse frui, consilium fuit non per desideriam, atque secordiam, obscuram, & umbratilem (ut aiunt) uitam degere, ac sinere inaniter tam bonas horas, & tam idoneum tempus elabi: meque senescentem in literarum studiis diutius iufœcunde, segniterq; uersari: sed potius honestum quod piam opus aggredi, quo & ocii æque ac negocii mei ratio utcunque publice palamq; constaret: atque superesset interim mihi aliquid lucelli

A

DE SACRIS VIRG.

ex talento illo euangelico in diem nobilissimum *supremo*
 illi iudici cum foenore repensandum. Statui itaque
 pro ut ingenii mei tenuitas tulerit, quantunque medio
 cri doctrina, studioq; ac industria ualuero, per id tem-
 pus, in tanta tamq; confusa morum licentia ad cohibe-
 bendam libidinem (quod potissimum dignum cogni-
 tu, dignumq; memoratu est uisum) de CASTITA-
 TE praecepta contexere, quae sint & uirginibus, & coe-
 libibus, & coniugatis, ac uniuerso hominum generi,
 ordinique communia. Et quia hac nostra tempestate te-
 mere à quibusdam, ut pleraq; alia in dubium adduci so-
 let de sacerdotum coelibatu, statui de hoc ipso etiam
 pro nostra facultate accurate, ac copiose perscribere.
 Caeterum uereor ne praestare possim tantum muneris,
 & pro rei dignitate propositae causae & suscepto nego-
 cio satisfacere. Non enim me latet q̄ parua mihi co-
 pia suppetat dicendi, quamq; ego unus ex omnibus
 in his eruditis temporibus minime sim, & huic in prin-
 mis. & grauisimo cuiq; negotio exilitate tum doctri-
 nae, tum authoritatis idoneus. Attamen quod offi-
 ciosi magis, q̄ arrogantis esse putamus, boui (quod
 aiunt) clitellas imponam, sperans non omnino incoe-
 liciter, id, quicquid est oneris, & officii, haud meo quid-
 dem, sed eo, quod à domino dabitur, robore sustineo-
 re. Quod si forsan eueniat, ut parum ex sententia hoc
 nobis succedat, id saltem ut spero meo hoc labore
 consequar, ut iisdem praeceptis, quae tradimus, astringar
 egometipse in primis quasi obligatus chirogra-
 pho ab his ipsis uitiiis, quae reprehendimus continere:
 quod si uel solum ex omni hoc nostro labore conse-
 cuti fuerimus satis uberes, satisq; laetos spei nostrae fru-
 ctus inde capiemus. Constat enim nullum fere uitium
 periculosus reperiri, nec cui maiores sint ad perden-
 das, et animi, et corporis uires, q̄ libidinem ueneris:
 usq; adeo ut iam praenimia incontinentia pleriq; mor-

LIBER PRIMVS. 11

talium, posthabita omni ratione pudicitiae, neque sexus,
 neque aetatis, neque cognationis ullum discrimen faciant.
 Quin tanto ardore accenduntur quidam, ut neque a
 propinquis, neque a domesticis abstineant suis: sed pecu-
 dum more diuina, simulque humana iura subuertentes,
 omnem sanguinis necessitudinem, omne uinculum pro-
 pinquitate, libidini suae detestandae subiiciant. At qui
 tantum etiam arrogat haec pestis sibi, ut sint, qui nec
 pecudibus quidem ipsis parcant, aut iumentorum gre-
 gibus: quod absque rubore profecto referre non pos-
 sum, nec absque indignatione reminisci. Scio equidem
 multos scripsisse antea de castitate, sed quae nequaquam
 omnia ad nos peruenire potuerunt, uel librariorum de-
 fectu, uel iniuria temporis de medio sublata. Verum
 mihi modo in animo est in ea re omnes ingenii uires
 intendere, & (quod citra iactantiam dictum uellem) id
 muneri copiosius, uberiusque praestare, quam haecenus in
 eo genere quisquam fecerit. Et si intelligam dum haec
 pertracto quam difficili procellosoque pelago remigandum
 sit mihi, & per quas syrtes enauigandum, ut superatis
 fluctibus speratum diu portum laetus, & securus ingre-
 diar. Nam quum omnis castigatio perparum aequis
 auribus accipi solet, quam difficile erit consequi his praeser-
 tim moribus, ut non exprobandatur, & haec nostra, quae
 est illecebrae popularis, ac peruagatae, & penes uulga-
 ris consuetudinis accusatrix. At qui eo me animo ad
 scribendum contuli, ut uoluntatem iuuandi praeferam
 gratiae placendi. Quamobrem detractet, & maledis-
 cat impune per me qui uult, aequo animo feram quam-
 doquidem nec fustis, nec gladii metus, quin etiam nec
 mors ipsa in malis habenda sit, quae pro iustitia, &
 ueritate suscipiatur. Doleo tamen, idque non moleste
 ferre non possum, reperiri complures impudentes, qui
 titulo uix inspecto corrugent nares, & omnia prius te-
 mere damnent, quam legant, nescio quid secum blastes

DE SACRIS VIRG.

rantes. Quis est hic, qui emendet publicos mores. Nunquid Saul inter prophetas? Sed agedum quicumque hec legerit, eousque differat sententiam suam, ac maledictis tantisper quæso temperet, dum totum prius opus percurrerit. Non iniuste petimus, ut qui legit, per legat, postea despiciat, si quid despiciendum putabit: ne uideatur non iudicio sed inuidia, & contemptu incognita damnare uoluisse: nam multa insunt, ut spes, & opinio nostra fert, quæ non displicebunt. Sæpe etiam est olitor ualde opportuna locutus, ut dici solet. Nos quidem ut cunque possumus, præcepta salutis afferimus: non tam nostro ex prompta penu, quàm ubique tam ex diuinis literis, quam profanis a nobis longo studio, & sollicita indagine perquisita. Verum si quid ulterius forte de meo perperam, aut temere immiscui (quod maxime uereor) id tantum imperitiæ meæ ascribendum uelim, ac etiam temeritati: qui dum ignauitæ crimen effugio, maiorem quàm pro uiribus poteram, prouinciam suscipere non sum ueritus. In eo sanè meam agnosco culpam, atque ingenue reum me esse confiteor. Quare bonos & candidos lectores rogo, ut quicquid dixerimus æquibonique facientes, bonam ueniam tribuant, animum, non rem pensantes. Sunt qui laudem ex scriptis deprecant suis, mihi ueniam impetrare sat est: quam hic mihi pro laude libenter paciscor. Quod si quid mihi fortè præter spem eueniat, id totum pro lucro reponam. Quod autem ad dicendi stultum attinet, dedi operam pro uiribus, ut dilucidior multo quàm ornatio nostra uideretur oratio. Doctis namque & semidoctis scribimus, quod circa quantum in me est, satisfactum iri cupio utrisque: quatenus nec illis sordidi, nec his uideamur obscuro.

Liber Capucinorum paderborn